

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/227/2017                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1214212292                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 21.06.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Viera Petříková          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:1214212292.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky N. A., bývajúcej v R., o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony T. H., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v R., prechodne bývajúcej v R., zastúpenej procesným opatrovníkom Mestskou časťou Bratislava Vrakúňa, právne zastúpenej JUDr. Jozefom Pirohárom, advokátom s o sídlom v Nových Zámkoch, Podzámska č. 29, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 49 Ps 7/2014, o dovolaní T. H. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. januára 2017 sp. zn. 11 CoP 282/2016, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. februára 2016 č. k. 49 Ps 7/2014-136 v prvom výroku obmedzil spôsobilosť na právne úkony T. H. v rozsahu nakladania s hnutelným a nehnuteľným majetkom prevyšujúcim hodnotu 300 €, v rozsahu uzatvárania zmlúv, čerpania úverov, záväzkov a pôžičiek, v rozsahu vystupovania samostatne pred štátnymi orgánmi a inštitúciami a v rozsahu rozhodovania o psychiatrickej liečbe. V druhom výroku ustanovil N. A. za opatrovníčku T. H., v rozsahu obmedzenia jej spôsobilosti na právne úkony. Opatrovníčke uložil oprávnenie a povinnosť opatrovankyňu zastupovať v rozsahu jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania a vyslovil, že o trovách štátu rozhodne samostatným uznesením. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že návrh je opodstatnený, keďže u T. H. sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu špecifikovanom vo výroku tohto rozsudku. Uviedol, že zo znaleckých posudkov vypracovaných v rámci trestného konania znalkyňami MUDr. N. G. a MUDr. L. E. na podnet Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V, v ktorom bola T. H. v postavení poškodenej a svedka je nesporné, že už v čase vypracovania predmetných znaleckých posudkov bola T. H. diagnostikovaná duševná porucha trvalého charakteru, pričom znalkyne odporúčali menovanej psychiatrickú liečbu. Súd prvej inštancie mal zo znaleckého posudku č. 10/2015 MUDr. I. T. znalkyne

ustanovenej v predmetnom konaní na vypracovanie znaleckého posudku, za preukázané, že u T. H. sa jedná o závažnú duševnú poruchu, trvalú poruchu s bludmi, v dôsledku ktorej je jej konanie v globále nestabilné, bez dostatočnej priebežne trvajúcej racionálnej kontroly, v rozsahu bludných obsahov myslenia je chorobne motivované. Súd prvej inštancie poznamenal, že znalkyňa jednoznačne konštatovala, že ide o duševnú poruchu trvalého charakteru, v dôsledku ktorej nie je T. H. schopná samostatne konať a obstarávať svoje záležitosti, teda nie je schopná zodpovedne rozhodovať a narábať s hnutelným aj nehnuteľným majetkom prevyšujúcim hodnotu jej dôchodku, uzatvárať zmluvy, čerpať úvery, pôžičky, vystupovať samostatne pred štátnymi orgánmi a inštitúciami a rozhodovať o svojej psychiatrickej liečbe, v prípade, že by ju psychiater indikoval. S prihliadnutím na závery znaleckých posudkov vypracovaných v trestnom konaní a v predmetnom konaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že u T. H. ide o osobu, ktorá v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu, závažného duševného ochorenia, nie je schopná sa sama zastupovať pri úkonoch týkajúcich sa rozhodovania a nakladania s hnutelným, nehnuteľným majetkom prevyšujúcim hodnotu jej dôchodku, uzatvárať zmluvy, čerpať úvery, pôžičky, vystupovať samostatne pred štátnymi orgánmi a inštitúciami a rozhodovať o svojej psychiatrickej liečbe. Konštatoval, že vzhľadom na jej zdravotný stav, ktorého dôsledkom je nevedenie si následkov svojho konania a nepochopenie významu konania v určitých oblastiach, v záujme ochrany jej osoby a jej majetku, je jednoznačne nevyhnutné obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu tak, ako je uvedený vo výroku napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie v súlade § 187 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku [účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“)] upustil od výsluchu T. H. s prihliadnutím na závery znaleckého dokazovania a vykonané dokazovanie a vzhľadom na nemožnosť zrealizovať jej výsluch, hoci bola opakovane predvolávaná na pojednávania, boli jej doručené listinné dôkazy a kópie zápisníc z pojednávanií. V zmysle § 189a O.s.p. a § 192 O.s.p. ustanovil súd prvej inštancie T. H. za opatrovníčku navrhovateľku, jej dcéru, ktorá je s ňou v bežnom kontakte, komunikuje s ňou, zabezpečuje jej potreby a ide o veľmi blízky príbuzenský vzťah. O trovách konania rozhodol podľa § 142 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie T. H. rozsudkom zo 17. januára 2017 sp. zn. 11 CoP 282/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci potrebné dokazovanie, s ktorým sa aj náležite vypoíadal. Odvoláciu námietku T. H. o nevykonaní dokazovania vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože súd prvej inštancie nemusí vykonať všetky dôkazy, ktoré vo veci účastníci navrhnu, je potrebné aby vykonal dôkazy, ktoré sú potrebné na objasnenie skutkového stavu, čím sa aj súd prvej inštancie riadil. Poznamenal, že uvedené rozhodnutie spĺňa podstatu konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, ktorým je ochrana osoby v súvislosti s nakladaním s majetkom, či zdravotnou starostlivosťou a ďalšími skutočnosťami slúžiacimi na ochranu tejto osoby. Odvolací súd preto v zmysle § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového konania (ďalej len „CMP“) v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla dovolaním T. H. (ďalej aj „dovolatelka“), ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Namietala, že oba sudy nenariadili znalecké dokazovanie ohľadne jej zdravotného stavu, aby tak mohli objektívne a nezávisle posúdiť vhodnosť obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Pričom súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vychádzal pri dokazovaní zo znaleckého posudku vypracovaného ešte v roku 2013, ktorý bol vypracovaný na účely trestného konania. Uviedla, že takýto znalecký posudok nie je dostatočný na vyvodenie záverov o rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Poznamenala, že súd sa mal zaoberať aj možnosťou či by v danom prípade ambulantná medikamentózna liečba klientky nebola dostatočná aj z hľadiska spôsobilosti klientky správne interpretovať dôsledky svojich právnych úkonov. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2014 sp. zn. 8 Cdo 276/2014, od ktorého sa odvolací súd podľa jej názoru odklonil, a to v súvislosti s nedostatočným preukázaním obmedzenia spôsobilosti na právne úkony dovolateľky. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej

inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Procesný opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu T. H. uviedol, že trvá na potvrdení rozsudku odvolacieho súdu.

5. Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu žiadala zrušiť návrh (dovolanie) ako neopodstatnený.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) osoba oprávnená na podanie dovolania, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci spôsobilosti na právne úkony. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach spôsobilosti na právne úkony; prípustnosť dovolania T. H. bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012].

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, k to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. V danom prípade dovolateľka uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním

využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

14.1. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f/ CSP je relevantný nesprávny procesný postup znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj primerane R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 180/2017).

14.2. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

15. Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo tým, že oba sudy nenariadili znalecké dokazovanie ohľadom jej zdravotného stavu, aby tak mohli objektívne a nezávisle posúdiť vhodnosť obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, pričom sa nezaoberali aj možnosťou prípadnej ambulantnej medikamentózneho liečby, v dôsledku čoho dospeli sudy k nesprávnym právnym záverom.

16. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Najvyšší súd už v minulosti opakovane zdôraznil, že pre záver o existencii procesnej vady konania uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. (teda aj vady uvedenej v písmene f/) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim bolo výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

17. Dovolací súd len pre úplnosť poznamenáva, že v danom prípade súd prvej inštancie vo veci uznesením zo 16. januára 2015 č. k. 49 Ps 7/2014-75 ustanovil MUDr. I. T., znalkyňu z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria na znalecké posúdenie duševného stavu T. A. (pozn. dovolacieho súdu H.). Znalkyňa znalecký posudok vypracovala 27. februára 2015 (č. l. 80 až 92 spisu) a konštatovala, že posudzovaná trpí závažnou duševnou poruchou, trvalou poruchou s bludmi. Poznamenala, že jej duševný stav umožňuje výsluch na súdnom pojednávaní, ako aj doručenie

rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony, vzhľadom k zistenej duševnej poruche však posudzovaná nie je schopná prijať skutočnosť, že jej konanie vyplýva z duševnej poruchy, prípadné obmedzenie spôsobilosti na právne úkony spracuje paranoidne, čo môže viesť k prechodnému zhoršeniu jej psychického stavu. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že súd prvej inštancie sa viackrát neúspešne pokúšal predvolať T. H. na pojednávanie. Samotná dovolateľka v podaniach doručených súdu prvej inštancie uvádzala, že súd prvej inštancie by mal vypočuť ju samotnú a svedkov ňou označených, zároveň však uvádzala, že s a n a pojednávaniach nezúčastní, nakoľko súd disponuje nepravdivými informáciami. Dovolateľka vo svojich podaniach viackrát zdôraznila, že využíva svoje právo nevypovedať. Vzhľadom na nemožnosť zrealizovať výsluch dovolateľky, súd prvej inštancie na pojednávaní konanom 18. februára 2016 prijal uznesenie, ktorým upustil o d výsluchu T. H. v zmysle § 187 ods. 2 O.s.p. [účinného do 30. júna 2016, teda v čase rozhodovania súdu prvej inštancie; („Od výsluchu vyšetrovaného môže súd upustiť, ak nemožno tento výsluch vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave“)].

18. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v konaní nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP (viď R 39/1993).

19. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

20. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, atď.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ [vyjadrenej najmä v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale tiež opakované vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybňujú názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017)].

22. Dovolateľka videla dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v tom, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nedostatočným preukázaním obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 276/2014.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa obsahu dovolania dovolateľka považovala za nesprávny záver súdov týkajúci sa nedostatočného preukázania obmedzenia spôsobilosti na právne úkony dovolateľky. Tento záver súdov

ale nebol výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľkou nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Uplatnený dovolací dôvod tak nevymedzila spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. neuviedla konkrétne, ktorú právnú otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale namietala nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní. Namietala teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V dovolaní nastolená otázka má skutkovú (nie právnú) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania T. H. v zmysle tohto ustanovenia.

24. Napokon dovolací súd už len dodáva, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 276/2014, na ktoré dovolateľka poukazovala s tvrdením, že odvolací súd sa od neho odklonil; okrem iného uviedol, že „K zbaveniu alebo obmedzeniu človeka v spôsobilosti na právne úkony možno pristúpiť až vtedy, ak sa vyčerpali všetky - menej represívne prostriedky, opatrenia (napr. trestného, priestupkového, či administratívneho práva) alebo, ak už sa iné obmedzenia nedajú použiť (resp. sa stali neúčinnými). Z uvedeného potom vyplýva, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiaden dopad na postihnutú osobu. Tieto skutočnosti je povinný skúmať súd ex offio (§ 120 O.s.p.), teda aj vtedy, ak to účastník konania nenavrhne. Uvedené platí o to viac, ak sa dotknutá osoba bráni tvrdením, že tu nie sú dôvody pre obmedzenie jej spôsobilosti (resp. tu existuje riziko, že ide o situáciu, za ktorej by mohol byť každý obmedzený v spôsobilosti na právne úkony). Inak povedané, dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obstoja vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Samotné zistenie takéhoto dôvodu na obmedzenie spôsobilosti nestačí. Ďalším predpokladom je preukázanie skutočností, že zistený dôvod vylučuje schopnosť človeka uskutočňovať konkrétne právne úkony. Zodpovedať túto otázku iba na základe znaleckého posudku spravidla nebude možné bez toho, aby súd v súlade s § 120 ods. 2 O.s.p. zároveň nevykonával aj ďalšie (navrhované, resp. ex offio) dokazovanie a toto náležite aj vyhodnotil. Pri jej riešení teda súd vychádza zo skutkových zistení nielen na základe posudku znalca, ale tiež v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Súd preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony musí vykonať aj iné dôkazy (a to najmä výsluch postihovaného človeka), a dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho mnohohrstevných sociálnych a právnych interakcií (vzťah medzi postihovanou osobou a inými osobami v spoločnosti, osobitne vo vzťahu k osobe, ktorá iniciuje konanie o spôsobilosti na právne úkony), majetkových, rodinných a pod. Potrebné je posudzovať schopnosť uskutočňovať právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia v ktorom existuje“. Najvyšší súd v danom prípade zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie) z dôvodu nedostatočného a nepresvedčivého odôvodnenia rozhodnutia a nedostatočného podloženia zmeny záverov písomného znaleckého posudku s predneseným doplnením znaleckého posudku na súdnom pojednávaní. Dovolací súd v danom prípade, t. j. v sp. zn. 8 Cdo 276/2014, právnú otázku vôbec neriešil a vzhľadom k tomu, že riešil skutkovú otázku, neodklonil sa odvolací súd vo veci sp. zn. 11 CoP 282/2016 od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

25. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že v dovolaní sa nedôvodne namietala existencia procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, neostávalo najvyššiemu súdu iné ako dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietnuť; vo zvyšnej časti, vzhľadom k tomu, že dovolateľka nevymedzuje právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP.

26. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.